

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

Zyra e Kryeministrit-Ured Premijera-Office of the Prime Minister

Zyra për Qeverisje të Mirë/Kancelarija za Dobro Upravljanje/Office on Good Governance

**Raport mbi Zbatimin e Planit të Veprimit (2021-2023) për Programin
për Mbrojtjen dhe Promovimin e të Drejtave dhe Lirive Themelore të
Njeriut (2021-2025)**

Periudha e vlerësimit (2021-2022)

Mars, 2023

Përmbajtja:

1. **Përmbledhje**
2. **PROGRESI NË ZBATIMIN E OBJEKTIVAVE TË PROGRAMIT**
3. **PROGRESI KUNDREJT OBJEKTIVIT:**
  1. Përmirësimi i qeverisjes, transparencës, koordinimit institucional dhe i llogaridhënies brenda institucioneve publike për të realizuar më tej të drejtat e njeriut;
  2. Mbrojtja dhe promovimi i të drejtave të njeriut;
  3. Sigurimi i jetës së shëndetshme dhe promovimi i mirëqenies për të gjithë;
  4. Lehtësimi i Qasjes në Sistemin e Drejtësisë.
4. **RREZIQET DHE HAPAT PËR ADRESIMIN E TYRE**
5. **SHTOJCA I: Vlerësimi i zbatimit të Planit të Veprimit për zbatimin e Programit për Mbrojtjen dhe Promovimin e të Drejtave të Njeriut dhe të Lirive Themelore**

Lista e shkurtesave dhe akronimeve;

ABGJ	Agjencia për Barazi Gjinore
AD	Akademia e Drejtësisë
ANJF	Agjencia për Ndihmë Juridike Falas
BE	Bashkimi Evropian
GJEDNJ	Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut
IAK	Institucioni i Avokatit të Popullit
IKAP	Instituti i Kosovës për Administratë Publike
IKSHPK	Instituti Kombëtar i Shëndetit Publik të Kosovës
KE	Këshilli i Evropës
KE	Komisioni Evropian
KEDNJ	Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut
KGJK	Këshilli Gjyqësor i Kosovës
KNDESK	Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore
KPK	Këshilli Prokurorial i Kosovës
LGBT	Lezbike, gej, biseksuale dhe transgjinore
MAPL	Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
MASHTI	Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit
MBPZHR	Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe zhvillimit rural
MD	Ministria e Drejtësisë
MFPT	Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve
MKK	Ministria për Komunitete dhe Kthim
MKKT	Mekanizmi Kombëtar kundër Torturës
MKRS	Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit
MMPHI	Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
MPBAL	Ministria e Punëve të Brendshme dhe Administratës Publike
MSH	Ministria e Shëndetësisë
OHCHR	Zyra e Komisarit të Lartë për të Drejtat e Njeriut
OKB	Organizata e Kombeve të Bashkuara
OSBE	Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë
PK	Policia e Kosovës
PKZMSA	Plani Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit
QKRMT	Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës
SHKK	Shërbimi Korrektues i Kosovës
UNHCR	Agjencia e Kombeve të Bashkuara për Refugjatë
ZKM/ZQM	Zyra e Kryeministrit / Zyra për Qeverisje të Mirë
ZL/ZKM	Zyra Ligjore/ Zyra e Kryeministrit

1. PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE

Me dt.27 tetor 2021 ,Qeveria e Kosovës e ka miratuar Programin për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut (2021-2025). Programi për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut dhe plani i veprimit tre vjeçar (2021-2023) për zbatimin e tij, ka për qëllim prodhimin e një plani horizontal i cili do të ketë përkrahjen e gjerë të palëve të interesit dhe i cili do të jetë një udhërrëfyes dhe udhëzues konsensual për zbatimin e standardeve ndërkombëtare dhe rajonale për të drejtat e njeriut, ligjeve, programeve dhe politikave strategjike në fushën e të drejtave të njeriut, me qëllim të rrisin cilësinë e jetës, të respektojë të drejtat e secilit dhe ofrojnë mundësi të barabarta dhe trajtim të barabartë në arsim, shëndetësi, drejtësi në jetën sociale dhe në shërbimet publike në përgjithësi.

Janë dy mekanizma kryesor përgjegjës për monitorimin e zbatimit të Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut (2021-2025), duke përfshi Grupin Koordinues Ndërinstitucional për të Drejtat e Njeriut i cili udhëhiqet nga Znj. Emilija Redzepi, Zëvendëskryeministre e Republikës së Kosovës (Kryesuese) si dhe Zyra për Qeverisje të Mirë në kuadër të Zyrës së Kryeministrit. Në qershor të vitit 2022 është mbajtur takimi i rregullt i Grupit Koordinues Ndërinstitucional për të Drejtat e Njeriut, ku është diskutuar lidhur me procesin e zbatimit të Programit dhe planit të veprimit (2021-2023) për zbatimin e Programit për të drejtat e njeriut dhe lirive themelore, si dhe janë dhënë zotimet për fillimin e zbatimit të Programit për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore (2021-2025), dhe planit të saj të veprimit (2021-2023).

Programin për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut (2021-2025) ka katër objektiva strategjike:

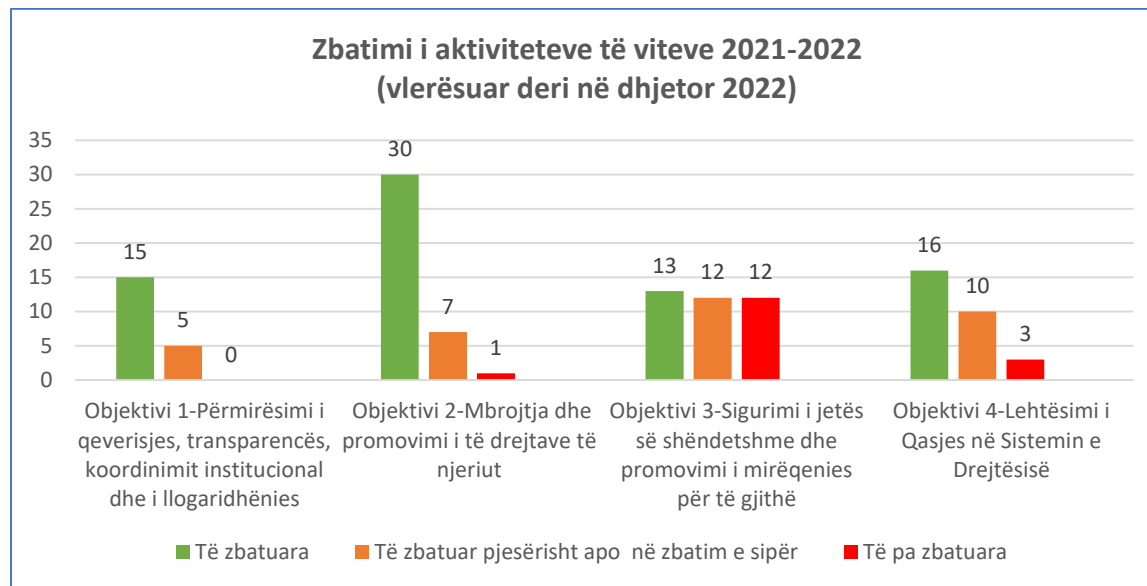
- 1. Përmirësimi i qeverisjes, transparencës, koordinimit institucional dhe i llogaridhënies brenda institucioneve publike për të realizuar më tej të drejtat e njeriut;**
- 2. Mbrojtja dhe promovimi i të drejtave të njeriut;**
- 3. Sigurimi i jetës së shëndetshme dhe promovimi i mirëqenies për të gjithë;**
- 4. Lehtësimi i Qasjes në Sistemin e Drejtësisë.**

Këto objektiva strategjike, ndahen në 16- gjashtëmbëdhjetë objektiva tjera specifike në të cilat bazohet Planin i Veprimit (2021-2023). Ky Raport i progresit vlerëson situatën lidhur me zbatimin e aktiviteteve të Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut (2021-2025) , gjatë periudhës **(Tetor 2021 – Dhjetor 2022)**, mirëpo përfshin poashtu aktivitetet e përcaktuara për vitin 2021 dhe 2022 në Planin e Veprimit, marr parasysh se Programi është aprovuar në Tetor të 2021, dhe ka qenë e vështirë të dilet me raport të progresit në muajin mars 2022, sepse ka qenë periudhe e shkurtë e vlerësimit.

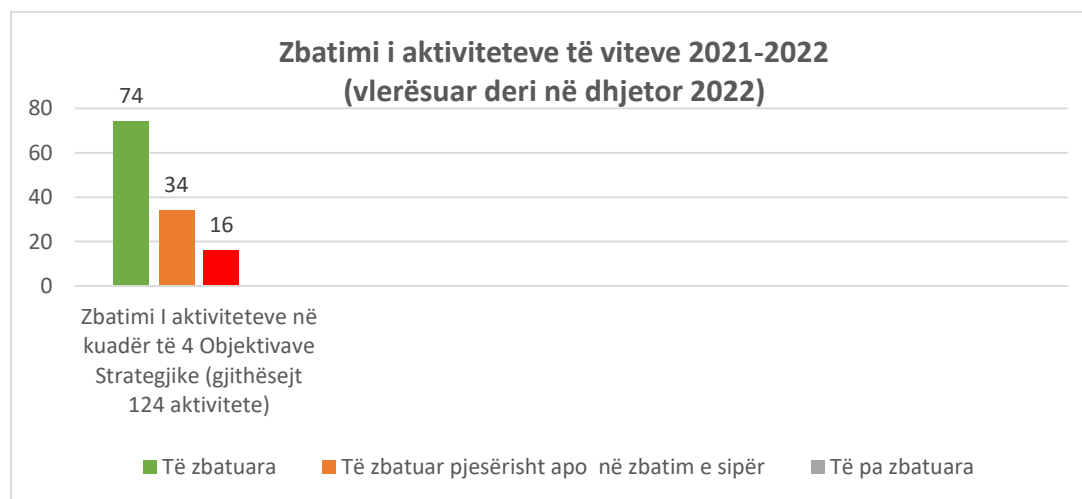
Në Planin e Veprimit për vitin (2021-2023) , të përcaktuara gjithësej janë 124 aktivitete për institucionet zbatuese. Në vitin 2021 kanë qenë të planifikuara 9 aktivitete ,në vitin 2021-2022 kanë qenë të planifikuara 37 aktivitete si dhe 78 aktivitete të cilat do të zbatohen në vazhdimësi gjatë periudhës (2021-2023). Vlerësimi i zbatimit të aktiviteteve është ndarë në tre kategori: **1) të zbatuara plotësisht; 2) të**

zbatuara pjesërisht ose në zbatim e sipër; dhe 3) të pazbatuara. Deri në dhjetor të vitit 2022, nga 124 aktivitetet e planifikuara: 74 janë zbatuar plotësisht apo 59.67%, 34 pjesërisht ose janë në zbatim e sipër apo 27.41%, si dhe 16 nuk janë zbatuar dhe nuk ka asnjë zhvillim serioz lidhur me to apo 12.90%.

Fig;1 Vlerësimi i përgjithshëm për zbatimin e aktiviteteve në kuadër të secilit Objektiv Strategjik është si në vijim: Numrat tregojnë numrin e aktiviteteve të zbatuara

Fig;2 Vlerësimi i përgjithshëm për zbatimin e aktiviteteve në kuadër të 4 (katër) Objektivave Strategjik është si në vijim:

Numrat në Fig, tregojnë numrin e aktiviteteve të zbatuara, të zbatuara pjesërisht apo në zbatim e sipër dhe ato të pazbatuara.

Ngjyra e gjelbërt tregon zbatimin e plotë të një aktiviteti

Ngjyra e portokalltë tregon zbatimin e pjesëshëm apo se një aktivitet është në zbatim e sipër

Ngjyra e kuqe tregon se aktiviteti nuk është zbatuar dhe nuk ka asnjë zhvillim lidhur me të

Ky raport është përgatitur bazuar në Udhëzimin Administrativ (QRK) Nr. 07/2018 për Planifikimin dhe Hartimin e Dokumenteve Strategjike dhe Planeve të Veprimit si dhe manualin për zbatimin e tij.

PËRPARIMI NË ZBATIMIN E OBJEKTIVAVE TË PROGRAMIT

Republika e Kosovës, nëpërmjet kuadrit të saj kushtetues, ligjor dhe institucional, është e përkushtuar të zbatoj standardet universale të të drejtave të njeriut për të gjithë qytetarët e saj. Padyshim, Qeverisja e Mirë, sundimi i ligjit dhe barazia e të gjithë qytetarëve para ligjit mbetet qëllimi dhe synimi jonë kryesor. Objektivat strategjike të Qeverisë së Republikës së Kosovës mbetet hartimi dhe zbatimi efektiv i legjislativitetit dhe politikave që përmirësojnë dhe përmbushin të drejtat dhe shërbimet e qytetarëve në vend, me fokus në grupet më të marginalizuara të shoqërisë, duke përfshirë fëmijët, gratë, personat me aftësi të kufizuara, personat e pagjetur (zhdukur), viktimat e dhunës seksuale, të moshuarit, komunitetet joshumicë, komunitetin (LGBTI), të kthyerit, personat e zhvendosur, gjatë luftës etj.

Hartimi i Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut (2021-2025), ishte obligim që del nga Ligji për mbrojtjen nga Diskriminimi Nr. 05/L-021, saktësisht neni 10 i cili obligon Zyrën për Qeverisje të Mirë të hartojë politika, strategji dhe plane të veprimit në çështjet për mbrojtjen nga diskriminimi. Ky Program është ndërtuar mbi parimet që përcaktojnë qartë se të drejtat e njeriut janë të drejta të natyrshme, të pandashme, të patjetërsueshme dhe universale. Kushtetuta e Republikës së Kosovës proklamon dhe garanton parimin për krijimin e një shteti të qytetarëve të barabartë, i cili do të garantojë të drejtat e secilit qytetar, liritë qytetare dhe barazinë e të gjithëve para ligjit. I bazuar mbi këto parime, Programi për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut synon të arrijë:

- ✚ Barazinë para ligjit, paprekshmërinë e të drejtave të njeriut nga ana e institucioneve shtetërore, dhe mbrojtjen nga shkëlqja e të drejtave të njeriut nga të tjerët;
- ✚ Krijimin e një sistemi të qëndrueshëm institucional i cili do t'i lejojë personat të realizojnë dhe zbatojnë të drejtat e tyre në praktikë;
- ✚ Informimin adekuat të popullsisë për të drejtat e tyre të garantuara me Kushtetutë, ligje dhe instrumente ndërkombëtare.

Programi për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut parasheh këto objektiva strategjike:

- ✚ Përmirësimi i qeverisjes, transparencës, koordinimit institucional dhe i llogaridhënies brenda institucioneve publike për të realizuar më tej të drejtat e njeriut;
- ✚ Mbrojtja dhe promovimi i të drejtave të njeriut;
- ✚ Sigurimi i jetës së shëndetshme dhe promovimi i mirëqenies për të gjithë;
- ✚ Lehtësimi i Qasjes në Sistemin e Drejtësisë.

Gjatë periudhës raportuese ka pasë zhvillime pozitive në hartimin dhe zbatimin e legjislacionit dhe politikave në fushat e të drejtave të njeriut. Qeveria e Republikës së Kosovës i ka dhënë priroritet avancimit , bashkëpunimit dhe koordinimit ndërinstucional për të drejtat e njeriut .Fokusi ka qenë i orientuar në sigurimin e qasjes në drejtësi për të gjithë dhe për të ndërtuar institucione të cilat udhëhiqen nga parimet e qeverisjes së mirë , janë efektive, të përgjegjshme, transparente llogaridhënëse dhe gjithëpërfshirëse në të gjitha nivelet e qeverisjes .

Qeveria e Kosovës, po synon të promovojë dhe zbatojë një qasje të bazuar në të drejtat e njeriut, të vendos një kulturë administrative institucionale në të gjitha resorët e qeverisë, ku respektimi, mbrojtja, promovimi dhe zbatimi i të drejtave të njeriut bëhet pjesë e kulturës së përgjithshme të punës të çdo zyrtari që ushtron funksione publike dhe ofron shërbime publike për qytetarin.

Gjithësesi gjatë kësaj periudhe për Qeverinë e Kosovës, prirorit ka qenë zbatimi i rekomandimeve të adresuara nga mekanizmat ndërkombëtarë dhe rajonalë për të drejtat e njeriut, organizatave si dhe mekanizmave vendor; zbatimi i rekomandimeve të Avokatit të Popullit, fuqizimi i sistemit kombëtar për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut (SKMPDNJ), ofrimi i mundësive të barabarta dhe trajtim të barabartë, parandalimi dhe mbrojtja nga diskriminimi përmes krijimit të mundësisë që Administrata të krijojë politika publike të cilat kanë për synim përmirësimin e situatës së komuniteteve të marginalizuara me anë të masave afirmative, krijimit dhe fuqizimit të sistemit të trajnimit për të drejtat e njeriut, fushata edukimi dhe vetëdijësimi për të drejtat e njeriut.

Zyra e Kryeministrit-Zyra për Qeverisje të Mirë, është organi i ngarkuar i cili në bashkëpunim dhe bashkë-koordinim me institucionet e tjera, po monitoron, dhe koordinon procesin e zbatimit, si dhe do të raportojë dhe monitorojë zbatimin e Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut. Për më tepër, Zyra për Qeverisje të Mirë është përgjegjëse për monitorimin e zbatimit të masave të përcaktuara në Planin e Veprimit (2021-2023) për zbatimin e Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut). Zyra për Qeverisje të Mirë përveq rolit aktiv koordinues dhe monitorues , ka ndërmarrë shumë veprime e nisma në zbatimin e Programit dhe Planit të Veprimit për të Drejtat dhe liritë themelore të Njeriut (2021-2023).

Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut (2021-2025)po zbatohet në linjë me Planin e Veprimit (2021-2023).

Programi i ka: **4 katër objektiva strategjike, 16 objektiva specifike, 37 tregues dhe 124 veprime të ndryshme.** Më vijim në këtë raport, është paraqitur përparimi i zbatimit të Programit dhe Planit të Veprimit për vitin (2021-2022). Janë përdorur të gjitha të dhënat në dispozicion nga Zyra për Qeverisje të Mirë/Zyra e Kryeministrit, agjensionet, ministritë, komunat dhe institucionet e tjera të mbledhura përmes komunikimeve të drejtpërdrejta me e-mail.Jo të gjitha institucionet kanë dërguar informacione të kompletuara mbi bazën e të cilave do të mund të behej një vlerësim sa më real i zbatimit të aktiviteteve të parapara në Planin e Veprimit (2021-2023).

Gjatë kohës së raportimit, niveli i zbatimit të aktiviteteve është si në vijim:

Objektivi Strategjik Nr.1

1. Përmirësimi i qeverisjes, transparencës, koordinimit institucional dhe i llogaridhënies brenda institucioneve publike për të realizuar më tej të drejtat e njeriut;

Sipas Planit të Veprimit të Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut , në këtë objektiv strategjik priten dy të arritura kryesore:

- Të drejtat e njeriut janë vendos në agjendën e prioriteteve të Qeverisë
- Grupit Koordinues Ndërinstitucional për të Drejtat e Njeriut i funksionalizuar

Treguesi i synuar për rezultatin e parë është:

- Numri i politikave për të drejtat e njeriut të aprovuara si rezultat i rekomandimeve të Grupit Koordinues Ndërmnistror për të Drejtat e Njeriut.

Treguesi i dytë në këtë nivel ndërlidhet me:

- Numri i takimeve të realizuara gjatë një viti i Grupit Koordinues Ndërinstitucional për të Drejtat e Njeriut ku deri në fund të vitit 2023 synohet të realizohen 4 takime

Padyshim ,Qeverisja e mirë, transparenca dhe llogaridhënia institucionale janë faktorë kyq për mbrojtje efektive dhe efikase të të drejtave të njeriut dhe zbatimit të ligjeve. Të drejtat e njeriut nuk mund të realizohen plotësisht pa zbatim efektiv të legjislacionit, politikave, standardeve ndërkombëtare dhe rajonale për të drejtat e njeriut, pa koordinim të mirëfilltë ndërinstitucional, pa mekanizma qeverisës efektiv, transparent dhe të përgjegjshëm. Gjatë periudhës raportuese ka pas angazhime të shtuara në avansimin dhe zbatimin e kornizës ligjore dhe të politikave në fushën e të drejtave te njeriut.

Nga përmbledhja e përgjithshme e raportimeve të institucioneve publike në Kosovë, kemi vënë re se janë ndërmarre veprime të shumta nga ana e institucioneve në nivel qendror dhe lokal të qeverisjes lidhur me zbatimin e aktiviteve të parapra në kuadër të këtij objektiv strategjik.

Zyra për Qeverisje të Mirë në Zyrën e Kryeministrit, si mekanizëm kryesor ndërlidhës dhe koordinues ndërmejt Zyrës së Kryeministrit, ministrive dhe komunave në vazhdimësi është duke punuar me institucionet në nivelin qendror dhe lokal të qeverisjes për të rritur transparencën, llogaridhënien dhe për të zbatuar në mënyrën e duhur, kornizën ligjore dhe të politikave në fushën e të drejtave të njeriut, ashtu siq garantohet nga Korniza kushtetuese dhe legjislative e Kosovës si dhe instrumentet direkt të zbatueshme ndërkombëtare dhe rajonale për të Drejtat e Njeriut. Duke e përbush rolin e saj në cilësin e Sekretariatit të Grupit Koordinues Ndërinstitucional për të Drejtat e Njeriut –Zyra për Qeverisje të Mirë ka ndërmarre të gjitha veprimet e nevojshme për funksionalizimin dhe mbarvajtjen e punës së këtij mekanizmi. Në takimin e rregullt të Grupit janë prezantuar për shrytim dhe diskutim ,si dhe janë aprovuar dy raporte të hartuara nga Zyra per Qeverisje të Mirë; Raporti për monitorimin e zbatimit të ligjit për mbrojtjen nga Diskriminim, Raporti për të Drejtat e Njeriut në Republikën e Kosovës për vitin 2021 .Gjithashtu, Zyra për Qeverisje të Mirë, poashtu ka hartuar edhe Raportin vjetor për zbatimin e Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve.

Ka pas zhvillime pozitive në aspektin e ngritjes së kapaciteteve të zyrtarve për monitorim dhe raportim konform Koornizë së Indikatorve për monitorimin e zbatimit të Ligjit për mbrojtjen nga diskriminimi. Korniza përmban 42 indikatorë dhe mbi bazën e tyre është hartuar Raporti vjetor për monitorimin e zbatimit të Ligjit për mbrojtjen nga diskriminimi .Ka pas aktivitete të shumta në fushën e promovimit të pakos së ligjeve për të drejtat e njeriut dhe Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve.

Për here të parë në vend është hartuar Koorniza e Treguesve (Indikatorve) për të drejtat e njeriut. Me qëllim që treguesit të ishin sa më të kuptueshëm dhe shterues, metodologjia e hartimit të tyre konsistoi në përgatitjen e treguesve për secilën të drejtë të detyrueshme të përcaktuar në Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe në aktet ndërkombëtare të detyrueshme në Republikën e Kosovës. Kjo metodë lehtëson edhe ndarjen e përgjegjësive midis institucioneve të ndryshme, pasi bën më të lehtë identifikimin e treguesve që mbulohen sipas detyrave që u ka ngarkuar ligji institucioneve përkatëse.

Ajo që nuk duhet lënë pa u përmendur dhe që i referohet transparencës dhe llogaridhënjes institucionale, është numri tejet i shtuar i kërkesave për qasje në dokumente publike, në total, tek institucionet publike, ku diferenca me vitet e kaluara është shumë e madhe. Nga një total prej 7561 kërkesave për qasje në dokumente publike, 7408 kanë qenë të lejuara, pra iu është dhënë qasje në dokumente publike. Kjo tregon një nivel të lartë të transparencës në institucionet publike, njëkohësisht numri i shtuar i kërkesave për qasje pranë këtyre institucioneve paraqet një vetëdijësim të shtuar të qytetarëve për të realizuar të drejtën e tyre sa i përket qasjes në dokumente publike, e kjo vjen si rezultat i organizimit të fushatave ,takimeve ,debateve e tryezave të ndryshme me dhe për qytetarët. Sa u përket performancës sipas tregueseve, përqindja më e lartë është në lejimin e qasjes së qytetarëve në dokumentet zyrtare shprehur me **99.61%**. Padyshim, kjo situatë reflekton si rezultatat përveq tjerash i anagazhimit të vazhdueshëm i Agjensionit për Informim dhe Privatësi për ngritje të kapaciteteve të zyrtarëve përgjegjës për lejimin e qasjes në dokumente zyrtare si dhe vetëdijësimin e qytetarve për realizimin e kësaj të drejte përmes aktiviteteve të ndryshme vetdijësuese.

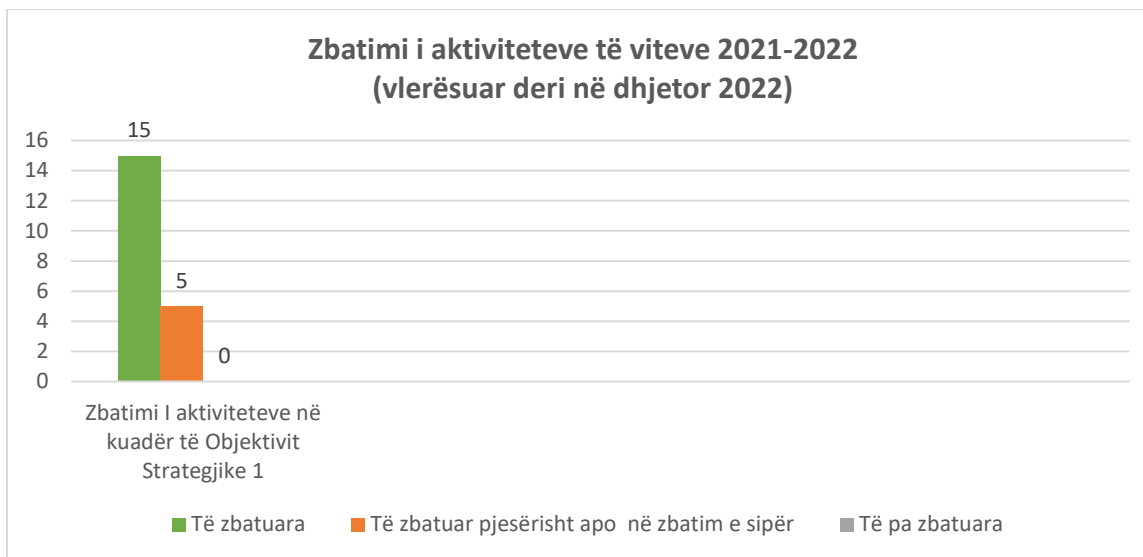
Në matricën në mënyrë të detajuar dhe përshkruese është prezantuar statusi i zbatimit të aktiviteteve të parapara në kuadër të Objektivit Staregjik I ;

Në kuadër të Objektivit Staregjik I –janë paraparë 4 Nën-objektiva strategjike me gjithësejt 20 aktivitete. Statusi i zatimit të aktiviteteve është si në vijim:

Të zbatuara plotësisht : 15 (pesëmbëdhjet)

Të zbatuar pjesërisht apo në zbatim e sipër: 5 (pesë)

Aktiviteti nuk është zbatuar dhe nuk ka asnjë zhvillim lidhur me të; 0

Krahas përparimit të madh të arritur në këtë objektiv strategjik, disa sfida të cilat duhet të adresohen në të ardhmen janë:

- Të mbahen takimet e rregullta të Grupit Koordinues Ndërinstitucional për të Drejtat e Njeriut
- Të themelohet Njësia Qendrore për përkthim dhe harmonizim të legjislacionit drejt një legjislacioni të harmonizuar shumëgjuhësh.
- Funksionalizimi dhe fuqizimi i plotë mekanizmave për mbrojtjen nga diskriminimi në qeveri dhe komuna konform legjislacionit në fuqi për mbrojtjen nga diskriminimi.
- Sistemi për monitorimin e zbatimit të kornizës së treguesve për të drejtat e njeriut të vihet në funksion gjatë vitit 2024.
- Numri i rekomandimeve të adresuara nga Institucioni I Avokatit të Popullit dhe zbatuara nga institucionet lidhur me respektimin dhe realizimin e të drejtës për qasje në dokumente publike
- Realizimi i sesioneve trajnuese për zyrtarët përgjegjës për raportimin konform Kornizës së Indikatorëve për të Drejtat e Njeriut.

Objektiva strategjike #2:

2. Mbrojtja dhe promovimi i të drejtave të njeriut;

Sipas Planit të Veprimit të Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut , në këtë objektiv strategjik priten dy të arritura kryesore:

- Respektimi dhe zbatimi i të drejtave të njeriut konform standardeve ndërkombëtare dhe legjislacionit në fuqi;
- Institucionet kanë rrite nivelin e zbatimit të rekomandimeve të adresuara nga Institucioni i Avokatit të Popullit (IAP).

Treguesi i synuar për rezultatin e parë është:

- Zbatimi i rekomandimeve të adresuara nga mekanizmat ndërkombëtar për të drejtat e njeriut, organizatat dhe mekanizmat vendor

Treguesi i dytë në këtë nivel ndërlidhet me:

- Prioritizimi dhe shkalla e zbatimit të Rekomandimeve të Institucionit të Avokatit të Popullit (IAP) deri në fund të vitit 2023 të arrine shkalla e zbatimit në 85%

Një prej kushteve themelore për zhvillimin e një sistemi funksional të sundimit të ligjit është respektimi i standardeve për të drejtat e njeriut nga institucionet shtetërore. Çdo nënpunës publik konform Kushtetutës dhe legjislacionit në fuqi, është i obliguar ti përmbahet, zbatojë dhe promovojë standardet ndërkombëtare për të drejtat e njeriut gjatë ushtrimit të funksioneve publike. Ato standarde janë relevante si për cilësinë e ligjeve dhe politikave, po ashtu edhe për zbatimin e tyre. Qeveria e Kosovës, përmes kësaj objektive synon të promovojë dhe zbatojë një qasje të bazuar në të drejtat e njeriut, të vendos një kulturë administrative institucionale në të gjitha resorët e qeverisë, ku respektimi, mbrojtja, promovimi dhe zbatimi i të drejtave të njeriut bëhet pjesë e kulturës së përgjithshme të punës të çdo zyrtari që ushtron funksione publike dhe ofron shërbime publike për qytetarin.

Në funksion të arritjes së kësaj objektive, Qeveria e Kosovës është duke i dhënë prioritet zbatimit të rekomandimeve të adresuara nga mekanizmat ndërkombëtarë dhe rajonalë për të drejtat e njeriut, organizatave si dhe mekanizmave vendorë, zbatimit të rekomandimeve të Avokatit të Popullit, fuqizimin e sistemit kombëtar për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut (SKMPDNJ), ofrimit të mundësive të barabarta dhe trajtim të barabartë, parandalimit dhe mbrojtjes nga diskriminimi përmes krijimit të mundësisë që Administrata të krijojë politika publike të cilat kanë për synim përmirësimin e situatës së komuniteteve të marginalizuara me anë të masave afirmative, krijimit dhe fuqizimit të sistemit të trajnimit për të drejtat e njeriut, fushata edukimi dhe vetëdijësimi për të drejtat e njeriut. Me qëllim të prioritizimit të procesit të zbatimit të rekomandimeve të Avokatit të Popullit, Kryeministri i Republikës së Kosovës z. Albin Kurti iu drejtua me një letër zyrtare ministrive të linjës që të kenë prioritet shqyrtimin e secilit rekomandim që është adresuar tani dhe atyre që do të adresohen nga Institucioni i Avokatit të Popullit, me synim ngritjen e nivelit të zbatimit të rekomandimeve dhe respektimin e afatit ligjor prej 30 ditësh për të dhënë të gjitha përgjigjet e kërkuara nga Avokati i Popullit. Zyra për Qeverisje të Mirë në vazhdimësi monitoron dhe harton raporte lidhur me situatën e zbatimit të rekomandimeve të IAP adresuar Ministrive dhe Komunave.

Janë organizuar aktivitete të shumta nga institucionet në nivelin qendror dhe lokal të qeverisjes lidhur me zbatimin e pakos së ligjeve për të drejtat e njeriut, me fokus në Ligjin për mbrojtjen nga diskriminimi. Organizimi i tryezave, debateve dhe aktiviteteve tjera promovuese për pakon e ligjeve për të drejtat e njeriut. Me qëllim të informimit të personave të verbër lidhur me të drejtat të cilat ua garanton pakoja e ligjeve për të drejtat e njeriut, Zyra për qeverisje të mirë ka shtypur dhe publikuar në shkrimin brail; Ligji nr. 05/l -021 për mbrojtjen nga diskriminimi; Ligji nr. 05/l-020 për barazi gjinore Ligji nr. 05/l-019 për avokatin e popullit. Gjithashtu në shkrimin brail është shtypur dhe publikuar edhe **Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut (2021-2025) dhe Plani i Vpimit (2021-2023).**

Në kuadër të aktiviteteve vetëdijësuese, Agjensioni për Barazi Gjinore (ABGJ) ka realizuar video clipin: Parandalimi dhe mbrojtja ndaj diskriminimit “me fokus eliminimin e dhunës ndaj komunitetit LGBTI+ në vlerë totale 1.240 euro, i transmetuar në RTK. Me qëllim të rritjes së gëzimit të të drejtave pronësore të grave, ABGJ I ka propozuar Qeverisë vazhdimin e masës afirmative për regjistrimin e pronës në emër të dy bashkëshorteve pa pagesë. Masa është vazhduar deri në prill të viti 2023. Me këtë qëllim është realizuar videospoti televiziv “Vazhdimi i masës afirmative për regjistrimin e pronës së përbashkët në emër të të dy bashkëshorteve 2022-2023” i transmetuar në transmetuesin public RTK.

Janë zhvilluar Aktivitete me shkollë në parandalim të diskriminimit në kontekst të shkollës (parandalim të gjuhës së urrejtjes, dhunës dhe braktisjes së shkollimit).

Ministria e Shëndetsisë ka realizuar 8 (tetë) tryeza diskutimi me profesionistët shëndetësorë në QKMF, ku janë përfshi 100 profesioniste shëndetësore, të nivelit udhëheqës institucioni dhe shefa të njësjive për zbatimin e ligjit për mbrojtje nga diskriminimi dhe linjen e ankesave për qyetarët.

Ministria e Mbrojtjes: Në të gjitha kazermat (7 kazerma) e FSK, përmes prezantimeve është promovuar pakoja ligjore për të drejtat e njeriut me qëllim të promovimit të legjislacionit për mbrojtje nga diskriminimi.

Me qëllim të ngritjes së kapaciteteve për parandalimin dhe trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave Agjensioni për Barazi Gjinore (ABGJ) ka vazhduar me ciklin e trajnimeve për “Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje- Gjatë muajve janar- shtator 2022 janë realizuar 4 sesione trajnimi dhe janë certifikuar 95 policë/e të reagimeve të shpejta në Komunën e Prishtinës, Ferizajt, Gjilanit, Gjakovës në vlerë totale **5,538.60** euro.

Janë realizuar sesione trajnuese për obligimet e nivelit Qendror ndaj Konventës së Stambollit”, për mekanizmat lokal për mbrojtje nga dhuna në familje në Komunitat; Malisheve, Obiliq, Mamushe, Drenas, Klinë dhe Viti, në të cilat në total kanë marrë pjesë 112 (njëqindhymbëdhjet) zyrtar. Këto trajnime janë organizuar dhe mbajtur gjatë periudhës korrik-shtator 2022 dhe shuma totale e buxhetit të shpenzuar të ABGJ-se është **1.601.00 euro**.

Agjensioni për Barazi Gjinore (ABGJ) , ka realizuar një videospot televiziv për parandalimin e diskriminimit bazuar në orientimin seksual¹ i transmetuar në RTK dhe media sociale, buxheti i shpenzuar i ABGJ 1.240.00 Euro .

Gjithashtu, Komunitat kanë vazhduar aktivitetet e tyre në fushën e mbrojtjes së të drejtave të njeriut, ku në 23 komuna janë zhvilluar aktivitete për promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut si: Fushata vetëdijësuese për promovimin e Ligjit për Barazi Gjinore dhe Ligjit kundër diskriminimit, ndërgjegjësimi i qytetarëve për të drejtat e tyre dhe qasje në shërbime, koordinimi i punës së Mekanizmit Koordinues Komunal Kundër Dhunës në Familje, vizita dhe ligjëratat në shkollë dhe në viset rurale, organizim i tryezave të rrumbullakëta, Në 14 komuna (Klinë, Klllokot, Istog, Podujevë, Hani Elezit, Partesh, Zveçan, Pejë, Leposaviq, Ferizaj, Zubin Potok, Mitrovicë Veriore, Shtërpçë, Ranillug) nuk ka pasur aktivitete. Në 11 komuna (Klinë, Mitrovicë Jugore, Istog, Fushë Kosovë, Skenderaj, Gjakovë, Kaçanik, Malishevë, Obiliq, Vushtrri, Ranillug) janë ndarë mjete buxhetore me shumë prej

---

¹ <https://abgj.rks-gov.net/publikimet/120/video/120>

62,811.00 euro për zhvillimin e aktiviteteve në fushën e të drejtave të njeriut ndërsa në komunat të tjera është raportuar që buxhet të veçant komuna nuk ka ndarë.

Në Shtojcën 1- Në matricë , në mënyrë të detajuar dhe përshkruese është prezantuar statusi i zbatimit të aktiviteteve të parapara në kuadër të Objektivit Staregjik 2 ;

Në kuadër të Objektivit Staregjik 2 –janë paraparë 3 Nën-objektiva strategjike me gjithësejt 38 aktivitete. Statusi i zbatimit të aktiviteteve është si në vijim:

Të zbatuara plotësisht : 30 (tridhjet)

Të zbatuar pjesërisht apo në zbatim e sipër: 7 (shtatë)

Aktiviteti nuk është zbatuar dhe nuk ka asnjë zhvillim lidhur me të; 1

Krahas përparimit të madh të arritur në këtë objektiv strategjik, disa sfida të cilat duhet të adresohen në të ardhmen janë:

- Zbatimi i pakos së ligjeve për të drejtat e njeriut, me fokus në Ligjin për mbrojtjen nga Diskriminimi.
- Të përmirësohet bashkëpunimi dhe ndërveprimi institucional ndërmjet nivelit qendror dhe lokal të qeverisjes në aspektin e hartimit dhe egzekutimit të politikave publike.
- Institucionet ti japin prioritet zbatimit të rekomandimeve të Avokatit të Popullit, ofrimit të përgjigjeve Brenda afatit ligjor prej 30-ditësh, si dhe rekomandimeve që i adresohen qeverisë nga mekanizmat ndërkombëtarë për të drejtat e njeriut dhe shoqëria civile.
- Të mbikëqyret zbatimi i Pakos Ligjore për të drejtat e njeriut (Ligjit për Mbrojtje nga Diskriminimi, Ligjin për Barazi Gjinor dhe Ligji i Avokatit të Popullit) .
- Të organizohen programe sistematike të trajnimit në protokollin e Stambollit për të gjithë profesionistët shëndetësorë, avokatët, prokurorët dhe gjyqtarët.

- Inspektorati i punës ti jap prioritet hetimit dhe trajtimit të ankesave lidhur me rastet e pretenduara të diskriminimit të shkaktuara në sektorin publik dhe privat.
- Qeveria të rritë numrin e inspektorëve/eve.
- Promovimi i Politikës kundër Ngacmimit Seksual në organet e administratës publike.
- Realizimi i sesioneve trajnuese për zyrtarët përgjegjës për raportimin konform Kornizës së Indikatorve për monitorimin e zbatimit të Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminimi.

Objektiva strategjike #3:

Sigurimi i jetës së shëndetshme dhe promovimi i mirëqenies për të gjithë

Sipas Planit të Veprimit të Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, në këtë objektiv strategjik priten dy të arritura kryesore:

- Avancimi dhe zbatimi i kornizës ligjore dhe të politikave në fushën e shëndetësisë, shërbimeve sociale, familjare dhe skemës pensionale;
- Përmirësimi i kushteve të jetës për familjet e varfëra si dhe zvogëlimi i numrit të familjeve të varfëra – përfituese të skemës së ndihmës sociale

Treguesi i synuar për rezultatin e parë është:

Shërbime kualitative shëndetësore dhe sociale për të gjitha kategoritë e shoqërisë

Treguesi i dytë në këtë nivel ndërlidhet me:

Shkalla e mbulueshmërisë së familjeve të varfëra nga Skemat e Ndihmës Sociale

Përpyekjet globale për të ndërtuar një botë të barabartë janë bërë prioritet kyq i agjendës së Kombeve të Bashkuara, në kuadër të së cilës është përcaktuar një synim i dedikuar zvogëlimit të pabarazive (SDGs 10)². Ky objektiv do të jetë në funksion të përmirësimit të shërbimeve sociale, familjare dhe shëndetësore e cila synon fuqizimin e sistemit të mbrojtjes sociale dhe ofrimin e qasjes në shërbime sociale dhe familjare përmes përfundimit të reformave në skemën e ndihmës sociale; harmonizimit dhe avancimit të kornizës ligjore në fushën e shërbimeve sociale dhe shërbimeve shëndetësore nëpërmjet përcaktimit të sistemit të qëndrueshëm për financimin e shërbimeve sociale dhe zbutjen e varfërisë; krijimin e fondit të sigurimeve shëndetësore, ofrimin e shërbimeve dhe programeve për popullatat kyqe vartës nga alkooli dhe droga, personave me HIV-AIDS, personave të prekur nga Tuberkulozi (TBC) etj, si dhe mbrojtjen e mjedisit dhe garantimin e sigurisë së ushqimit. Gjithashtu, ky objektiv një ndikim të veçantë do ta ketë në garantimin dhe zbatimin e të drejtave të punëtorëve në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe standardet ndërkombëtare.

Përrjashtimisht disa akativiteteve të zbatuara, ky është ojektivi i cili ka më së shumti aktivitete të pazbatuarara dhe në zbatim e sipër. **Objektiva e III-të** është ndër objektivat që ka pasur më së paku progres në zbatim. Kjo si rrjedhojë e asaj se të gjitha aktivitetet janë të ndërlidhura duke filluar me

² UN.2015. Sustainable Development Goals (SDGs) – Agenda 2030.

hartimin dhe ndryshimin e bazës ligjore e cila është ende në fazën fillestare të hartimit dhe harmonizimit me standardet ndërkombëtare si dhe me kërkesat e BE-së dhe *acquis communautaire*

Edhe pse, Fondi për Sigurime Shëndetësore është themeluar me Statutin e Fondit të miraturar në vitin 2016, Funkcionalizimi i plotë i Fondit për sigurime shëndetësore pason pas Plotësim/ndryshimit të Ligjit për Sigurim Shëndetësor i cili është në proces të hartimit. Aktivitetet e parapara në Plan fillojnë së zbatuari pas përfundimit të Plotësim/ndryshimit të Ligjit për Sigurim Shëndetësor i cili është në proces. Ende nuk ndërtuar Qendra rehabilituese për personat në varësi të substancave narkotike- është inicuar kërkesa nga departamenti i shërbimeve shëndetësore/ divizioni i shëndetit mendore dhe është nënshkruar nga Ministrit Shëndetësisë, mirëpo procesi nuk ka ecur mëtutje.

Në kuadër të këtij objekti janë ndërmarre aktivitete në fushën e senzibilizimit dhe vëditjesimit të opinionit publik lidhur me *mbrojtjen e shëndetit, ambientit dhe parandalimit të dukurive negative në shoqëri si mbrojtja nga sëmundjet ngjitëse dhe parandalimi i dukurive negative, si abuzimi me drogë, parandalimi i trafikimit me qenie njerzore, dhunës në familje* etj. Sa i përket specifikisht parandalimit të narkotikëve, Drejtoria e Policisë në Bashkësi dhe Parandalim, gjatë vitit 2022 në bashkëpunim më të gjitha Drejtoritë Rajonale të Policisë së Kosovës ka mbajtur 107 ligjerata për parandalimin dhe pasojat nga substancat narkotike, duke përfshirë shkolla të ndryshme në nivel vendi. IKSHPK ka raportuar se janë realizuar fushatë BASHKË kundër Covid 19.; Shënimi i ditëve botërore: E Shëndetit, Kundër Duhanit, Tuberkulozit, Kundër substancave narkotike, e Zemrës, Hipertensionit, Diabetit dhe HIV/AIDS. Me qëllim të senzibilizimit të grave dhe vajzave për rëndësinë e kontrolleve parandaluese për sëmundjet me rrezik të lartë Agjension për Barazi Gjinore (ABGJ), ka realizuar videospotin mbi rëndësinë e kontrolleve të rregullta shëndetësore për sëmundjet specifike” Parandalimi i kancerit të mitrës në shumën totale 1,240.00euro”³.

Sa i përket aspektit legjislativ ende mbetet shume punë për tu bërë. Lidhur me aktivitetin që Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale tashmë MFPT, të krijojnë bazën Ligjore për sigurimin e të punësuarve nga aksidentet (fatkeqësitë) në punë dhe sëmundjet profesionale, nuk është raportur fare për marrjen e ndonjë nisme. Është themeluar grupi Punues për hartimin e Projekt Ligjit të Skemës së Ndihmës Sociale, poci si lidhur me përgatitjen e këtij projekt ligji është planifikuar në kuadër të ratifikimit të Marrveshjes me Bankën Botërore për Projektin e Reformës së Skemës së Ndihmës Sociale, e cila marrëveshje ende nuk ka kaluar në Kuvendin e Kosovës. Ende nuk është finalizuar procesi i hartimit të Ligjit gjithëpërfshirës për personat me aftësi të kufizuara, ende nuk është krijuar granti specifik për shërbime sociale dhe familjare.

Si pjesë e zbatimit të programeve të mbështetjes së sektorit joqeveritar të licencuara në ofrimin e shërbimeve sociale dhe familjare për vitin 2021, MFPT/DPSF ka ofruar mbështetje përmes thirrjes publike për (39) OJQ të licencuara, ku shumica e mbështetjes nga fondet e vitit 2021 për OJQ-të e licencuara ka qenë **900,000.00 euro**. Po ashtu si pjesë e bashkëpunimit me Zyren e BE-se dhe partnerët implementues **Save the Children dhe UNDP**, janë ofruar mbështetje për rreth 40 OJQ në financim të projekteve për zbatimin e programeve dhe ngritjen e kapaciteteteve dhe infrastrukturës së sektorit joqeveritar të licencuar.

³ <https://abgj.rks-gov.net/publikimet/120/video/120>; <https://www.youtube.com/watch?v=ISvixnVGawM.te> transmetuar në RTK.

MPFT gjatë vitit 2022, ka realizuar mbështetjen përmes thirrjes publike për 43 OJQ të licencuara në vlerë prej 1.000.000 milion euro për ofrimin e shërbimeve sociale dhe familjare për vitin 2022. Po ashtu me Vendim të Qeverisë së Kosovës është aprovuar ndarja e mjeteve financiare në vlerë prej 500,000.00 euro për 43 OJQ-të cilat ofrojnë shërbim sociale dhe strehimoreve, për të vazhduar ofrimin e shërbimeve deri në realizimin e thirrjes publike për vitin 2023.

Grupi Punues për përgatitje të formulës së Financimit për Shërbime Sociale pritet të themelohet, pasi ky proces do të varet edhe nga procesi i aprovimit të Ligjit të Financave Lokale, që ishte pjesë e planit legjislativ për vitin 2022.

Në kuadër të këtij Objektivit Strategjik mbrojtja e mjedisit zë një kujdes të shtuar. MMPHI -Në kuadër të procesit të ngritjes së Sistemit Informativ Mjedisor, është zhvilluar portali për Cilësinë e ajrit (Air Quality Kosova <https://airqualitykosova.rks-gov.net/en/about-air-quality-portal/>). Po ashtu është zhvilluar edhe Sistemi Informativ për Raportim për Mbeturina, dhe është në proces të funksionalizimit të regjistrit për Kemikate dhe mbeturina të rrezikshme.

Për nevoja të informimit të publikut po ashtu është në dispozicion edhe ueb faqja e Agjencionit për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës (www.ammk-rks.net) dhe ueb faqja e Institutit Hidrometeorologjik të Kosovës (<https://ihmk-rks.net/>). Në të dy këto ueb faqe ofrohen informata për gjendjen e mjedisit dhe në mënyre specifike për gjendjen e ajrit, ujerave, tokës, mbeturinave dhe biodiversitetit.

Aktualisht është duke u punuar në rishikimin e programit për menaxhimin e Sistemit Informativ Mjedisor.

Realisht edhe pse ishte e paraparë që gjatë vitit 2022, Qeveria e Kosovës –MMPHI, të inicioj formimin e një trupe ndërinstucionale që do të koordinonte proceset që ndërlidhen me implementimin e “Agjendës së Gjelbër”, një gjë e tillë nuk ndodhi, nuk janë ofruar sqarime pse nuk është realizuar ky aktivitet.

Sa i përket nivelit lokal të qeverijes, Komunitet mbeten të përkushtuara në ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit si dhe në sistemin e menaxhimit të mbeturinave. Me qëllim të zbatimit të Ligjit NR.03/L-025 për mbrojtjen e mjedisit, 27 komuna kanë hartuar planin për menaxhimin e mbeturinave komunale ndërsa 11 komuna (Gjilan, Vushtrri, Malishevë, Ranillug, Zubin Potok, Graçanicë, Laposaviq, Mitrovica e Veriut, Partesh, Zveçan, Klinë) ende nuk kanë hartuar këtë plan. Komunitet në vazhdimësi po hasin në sfida për zbatimin e Ligjit NR.03/L-025 për mbrojtjen e mjedisit dhe zbatimin e Planit të menaxhimit të mbeturinave komunale për shkaqe të fondeve të pamjaftueshme, mosvetëdijesimit të qytetarëve, mungesës së pagesave nga ana e qytetarëve, numrit të vogël të inspektimeve, mungesës së ndërmarrjeve, stafit jo adekuat për laminë përkatëse, mungesës së pajisjeve të mjaftueshme teknike për kompaninë që menaxhon me mbeturinat etj.

Me qëllim të promovimit dhe mbrojtjes së mjedisit, në 11 komuna janë zhvilluar 36 fushata ndërsa 27 komuna (Lipjan, Vushtrri, Gjakovë, Shtime, Novobërdë, Ranillug, Zubin Potok, Suharekë, Malishevë, Ferizaj, Deçan, Dragash, Klinë, Kaçanik, Pejë, Junik, Rahovec, Laposaviq, Shtërpçë, Mitrovicë Jugore, Klllokot, Istog, Zveçan, Podujevë, Partesh Prishtinë, Hani Elezit) nuk kanë zhvilluar asnjë fushatë. Rrjedhimisht Hartimi i planit të veprimit për cilësinë e ajrit mbetet sfidë e theksuar e komunave ku vetëm 1 komuna (Glllogoc) ka hartuar këtë plan.

Në Shtojcën 1- Në matricë , në mënyrë të detajuar dhe përshkruese është prezantuar statusi i zbatimit të aktiviteteve të parapara në kuadër të Objektivit Staregjik 3 ;

Në kuadër të Objektivit Staregjik 3 –janë paraparë 4 Nën-objektiva strategjike me gjithësejt 37 aktivitete. Statusi i zatimit të aktiviteteve është si në vijim:

Të zbatuara plotësisht : 13 (trembëdhjet)

Të zbatuar pjesërisht apo në zbatim e sipër: 12 (dymbëdhjet)

Aktiviteti nuk është zbatuar dhe nuk ka asnjë zhvillim lidhur me të; 12

Krahas përparimit modest të arritur në këtë objektiv strategjik, disa sfida të cilat duhet të adresohen në të ardhmen janë:

- Të hartohet dhe aprovohet Ligji për Sigurimin shëndetsorë.
- Të funksioanlizohet Fondi për Sigurime Shëndetësore.
- Të ndërtohet Qendra rehabilituese për personat në varësi të substancave narkotike
- Hartimi dhe zbatimi i planeve për mbrojtjen e mjedisit dhe ajrit, në nivel lokal të qeverisjes.
- Të përmirësohet bashkëpunimi dhe ndërveprimi institucional ndërmjet nivelit qendror dhe lokal të qeverisjes në aspektin e hartimit dhe egzekutimit të politikave publike.
- Institucionet ti japin prioritet zbatimit të drejtave të punëtorve në sektorin publik dhe privat në përputhje me legjislacionin e fuqi dhe standardet ndërkombëtare.
- Të mbikëqyret zbatimi i Politikës kundër ngacmimit seksual në organet e administrates publike.
- Të organizohen programe sistematike të trajnimit për inspektorët e punës në fushën e mbrojtjes nga diskriminimi dhe ngacmimi seksual.
- Inspektorati i punës ti jap prioritet hetimit dhe trajtimit të ankesave lidhur me rastet e pretenduara të diskriminimit të shkaktuara në sektorin publik dhe privat;

- Qeveria të rritë numrin e inspektorve, sidomos të rritet numri i femrave inspektore.
- Të krijohet granti specifik për shërbime sociale dhe familjare.
- Sa i përket aspektit legjislativ ende mbetet shume punë për tu bërë. Lidhur me aktivitetin që Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale tashmë MFPT, të krijojnë bazën Ligjore për sigurimin e të punësuarve nga aksidentet (fatkeqësitë) në punë dhe sëmundjet profesionale, nuk është raportur fare për marrjen e ndonjë nisme.
- Të hartohet dhe aprovohet Ligji i Skemës së Ndihmës Sociale.
- Ende nuk është finalizuar procesi i hartimit të Ligjit gjithëpërfshirës për personat me aftësi të kufizuara.

Objektiva strategjike #4 : Lehtësimi i qasjes në sistemin e drejtësisë

Sipas Planit të Veprimit të Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore, të njeriut në këtë objektiv strategjik priten dy të arritura kryesore:

- Qasje të drejtë dhe efektive në sistemin e drejtësisë për të gjithë dhe pa diskriminim;
- Qasje më të madhe në drejtësi si dhe sundim dhe funksionim më efikas të ligjit përmes instrumenteve jashtë gjyqësore

Treguesi i synuar për rezultatin e parë është:

Trajtimi i drejtë dhe i barabartë para organeve gjyqësore dhe të gjitha organeve të tjera që administrojnë drejtësinë;

Treguesi i dytë në këtë nivel ndërlidhet me:

% e lëndëve të zgjidhura përmes instrumenteve jashtë gjyqësore

Qeveria e Kosovës i bashkohet aspiratave të të gjitha shteteve palë në kuadër të OKB-së, që njëherit është edhe objektiva e 16-të e synimeve për zhvillim të qëndrueshëm, të mobilizohen për promovimin e shoqërive paqësore dhe gjithëpërfshirëse, për të siguruar qasje në drejtësi për të gjithë dhe për të ndërtuar institucione efektive, të përgjegjshme llogaridhënëse dhe gjithëpërfshirëse në të gjitha nivelet e qeverisjes¹. Të gjithë hapat e planifikuar në kuadër të kësaj Objektivë Strategjike do të jenë në harmoni me Strategjinë e miratuar për Sundimin e Ligjit.

Në përputhje me këtë Objektivë Strategjike -Këshilli Gjyqësor i Kosovës (KGJK), në vazhdimësi ka promovuar përdorimin e Ndërmjetësimi si metodë alternative për zgjidhjen e kontesteve gjyqësore. Gjithashu, KGJK në vazhdimësi ka ndërmarr veprime për zvogëlimin e lëndëve, duke shtuar numrin e gjyqtarëve të ri duke bërë rekrutimin e 49 gjyqtarëve dhe shtimin e stafit mbështetëses, po ashtu KGJK-ja ka miratuar Planin strategjik për përmirësimin e qasjes në drejtësi (2022-2025) efikasiteti dhe priorizimi i lëndëve brenda sistemit gjyqësor, ku do ti jepet prioritet lëndëve që janë afër parashkrimit. KGJK-ja në vazhdimësi i shqyrton kërkesat për iniciimin e procedurave disiplinore që vijnë nga Autoritetet Kompetente konform Ligjit Nr. 06/L-057 për përgjegjësinë Disiplinore të Gjyqtarëve dhe

Prokurorëve. KGJK-ja ka krijuar lehtësirat për përdorimin e Gjuhëve, ka bërë lincsimin e përkthyesve dhe interpretëve gjyqësor, procesi i cili ka qenë i mbikëqyrur edhe nga partnerët ndërkombëtar.

Reduktimi dhe zgjedhja e lëndëve të vjetra, përmes përfshirjes së profesioneve të lira ligjore, ku përfshihen ndërmjetësimi (ndërmjetësuesit), noterët e përmbaruesit privat. Edhe pse ndërmjetësimi ka filluar të aplikohet relativisht vonë, statistikat tregojnë se ka ngritje graduale të rasteve të referuara në procedurë të ndërmjetësimit. Arsye më shumë për të zgjidhur ndërmjetësimin si alternativë për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, janë rezultatet e marrëveshjes me zgjidhje të suksesshme. Ministria e Drejtësisë do t'i publikojë rregullisht të dhënat e rasteve të referuara në procedurë të ndërmjetësimit.

Ndërmjetësuesit e parë janë licencuar në 2011 dhe aktualisht janë diku rreth 180 ndërmjetësues të licencuar nga Ministria e Drejtësisë në tërë Kosovën, të profileve të ndryshme të gatshëm të ofrojnë shërbime të ndërmjetësimit në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve.

Numri aktual është gjithsejtë 55 (pesëdhjetë e pesë) Noterë. Në vitin 2021 gjithsejtë janë përpiluar/hartuar 619,570 vërtetime/akte, prej tyre 468,813 vërtetime noteriale si dhe 150,757 akte noteriale, këto të dhëna janë sipas raportit vjetor për vitin 2021 të Odes së Noterëve.

Përmbarues Privat, numri aktual është gjithsejtë 39 (tridhjetë e nëntë); Në vitin 2021 sipas raporteve të Përmbaruesve Privat gjithsejtë janë si në vijim:

- Numri i lëndëve të pranuar është 27,033
- Numri i lëndëve të zgjidhura është 19,625

Ministra e Drejtësisë, është duke e finalizuar draftin e Koncept dokumentit për realizimin e të drejtave civile, përfshirë të drejtën e palëve në gjykim brenda kohës së arsyeshme, janë mbajtur dy punëtori me përkrahjen e Programit për Drejtësi - EUKOJUST janë angazhuar dy ekspert vendor, posa të finalizohet drafti do të shpërndahet për konsultime paraprake, MD është duke punuar që brenda këtij viti të procedohet në Qeveri për shqyrtim dhe miratim.

Ka vazhduar Përmirësimi i zbatimit të drejtës për ndihmë juridike falas. Agjensioni për Ndihmë Juridike Falas (ANJF), përkundës mungesës së mjeteve buxhetore, gjatë vitit 2021 në vazhdimësi ka mbajtur fushata vetëdijesuese të formave të ndryshme në komuna të ndryshme të Kosovës dhe të gjitha janë realizuar me mbështetjen e donatorëve. Si rezultat i këtyre fushatave është regjistruar numër më i madh i përfituesve të ndihmës juridike falas, por ende nuk është arrit qëllimi në tërësi. ANJF me të gjitha të arriturat në ofrimin e shërbimeve juridike për qytetarët, është përcjellë edhe me sfida të ndryshme. Sfidat me të cilat është përballur ANJF, janë si pasojë e buxhetit të pamjaftueshëm për arritjen e objektivave në mënyrë të plotë.

Poashtu plotësim ndryshimi i Ligjit për Ndihmë Juridike Falas ka rritur gamën e përfituesve të ndihmës juridike falas, e që njëkohësisht rritë edhe nevojat për buxhet shtesë. Duke pasur parasysh se buxheti aktual i ndarë për ANJF është i ulët, me zgjerimin e gamës së përfituesve të ndihmës juridike falas do të ketë vështirësi në zbatimin e Ligjit për Ndihmë Juridike Falas, në rast se nuk ofrohet përkrahje buxhetore.

Për të arritur përmbushjen e obligimit ligjor në vazhdimësi përmes kërkesave buxhetore, është apeluar për të siguruar buxhetin e nevojshëm për hapjen e Zyrave Mobile, mirëpo në ligjin e buxhetit të vitit

2022 nuk është ndarë buxhet për të siguruar shtrirjen e ndihmës juridike falas në tërë territorin e Republikës së Kosovës. Me miratimin e Rregullores për përcaktimin e kriterëve për ofrimin e ndihmës juridike falas nga organizatat joqeveritare përmes partneritetit me ANJF në Kosovë jemi në fazën e implementimit të rregullores në drejtim të ofrimit të ndihmës juridike falas nga OJQ, ndërsa sa i përket bashkëpunimit në fusha tjera, ANJF ka Memorandume të Mirëkuptimit me disa OJQ dhe ka qenë e hapur për bashkëpunim.

Rregullorja për përcaktimin e kriterëve për ofrimin e ndihmës juridike falas nga organizatat joqeveritare përmes partneritetit me Agjencinë për ndihme juridike falas në Kosovë ka hy në fuqi, andaj kriteret janë të përcaktuara dhe jemi në fazën e implementimit të rregullores.

Lidhur me sigurimin e qasjes në drejtësi, ANJF, në vazhdimësi ka bërë përpjekje për sigurimin e qasjes në drejtësi për qytetarët që nuk kanë mjete të mjaftueshme financiare, veçanërisht për viktimat e dhunës në baza gjinore, dhunës seksuale, komuniteteve jo-shumicë dhe personat e zhvendosur. Gjatë vitit 2021 ndihmë juridike falas kanë përfituar 4599 qytetarë dhe janë ofruar 5006 veprime juridike, prej tyre të avokatët janë referuar 467 përfitues. Ndihmën juridike falas e kanë përfituar 1981 femrave dhe 2618 meshkuj. Sa i përket komuniteteve, ndihma juridike falas në vitin 2021 u është ofruar 643 qytetarëve të komuniteteve pakicë.

Agjensia për Ndihme Juridike Falas, është ballafaquar me sfida të konsiderueshme për arritjen e objektivave si pasojë e mungesës së buxhetit për shtrirjen e Ndihmës Juridike në tërë territorin e Republikës së Kosovës në pajtim me nenin 22, të Ligjit për Ndihmë Juridike Falas, ku parashihet themelimi i **Zyrave Rajonale dhe Zyrave Mobile për Ndihmë Juridike Falas** për të mbuluar tërë territorin e Republikës së Kosovës, në mënyrë që qytetarët të cilët nuk kanë mjete të mjaftueshme financiare për të siguruar qasje efektive në sistemin e drejtësisë të përfitojnë shërbime të ofrimit të Ndihmës Juridike Falas.

Gjatë vitit 2021, Ndihma Juridike Falas është ofruar nëpërmjet 7 (shtatë) zyrave rajonale për ndihmë juridike falas të cilat funksionojnë në: ZRNJF Prishtinë, Mitrovicë, Pejë, Prizren, Gjiilan, Gjakovë dhe Ferizaj dhe përmes 14 zyrave mobile të cilat funksionojnë në komunitet në vijim: Fushë Kosovë, Drenas, Deçan, Istog, Suharekë, Dragash, Mitrovicë Veriore, Zveçan, Leposaviq, Zubin Potok, Malishevë, Graçanicë, Skënderaj dhe Kamenicë. **Këto zyra financohen nga buxheti i Republikës së Kosovës.**

Ndihma juridike falas ofrohet edhe përmes 6 zyrave mobile të përkrahura financiarisht nga GIZ-i të cilat funksionojnë në komunitet: Podujevë, Klinë, Lipjan, Shtime, Kaçanik dhe Hani i Elezit, duke mundësuar punësimin e 4 zyrtarëve të cilët do ofrojnë ndihmën juridike falas. Poashtu ndihma juridike falas ofrohet edhe përmes Klinikës Mobile Lëvizëse e përkrahur financiarisht nga UNDP, e cila funksionon në komunitet ku nuk ka zyrë rajonale dhe zyrë mobile për ndihmë juridike falas dhe në rajonet më të thella të Republikës së Kosovës.

ANJF nuk e ka përmbushur në mënyrë të plotë nenin 22 të Ligjit për Ndihmë Juridike Falas ku për të arritur mbulueshmëri të plotë në tërë territorin e Republikës së Kosovës, parashihet hapja e Zyrave Mobile në të gjitha komunitet e Kosovës.

Kërkesa buxhetore e ANJF-së për të hapur Zyrat Mobile edhe në 6 komuna nuk ka hasur ende në përkrahje. Ne konsiderojmë se mos hapja e këtyre zyrave paraqet shkeljen e të drejtave të njeriut për qasje të barabartë në drejtësi për të gjithë qytetarët me gjendje ekonomike të dobët.

Funksionimi i sistemit të ndërmjetësimit; KGJK-ja në bashkëpunim me USAID është duke e bërë promovimin e Ndërmjetësimit përmes mjeteve të informimit, rrjeteve sociale dhe broshurave informative.

Gjatë vitit 2021 janë miratuar dy Udhëzime Administrative për ndërmjetësimin,

- Udhëzimi Administrativ MD-Nr. 05/2021 për përcaktimin e procedurës së ndërmjetësimit të vetinicit të rasteve dhe rasteve të referuara nga organi administrativ,
- Udhëzim Administrativ MD-Nr. 4/2021 Për tarifën e ndërmjetësuesve në Republikën e Kosovës.

Statistikat e rasteve në procedurën e ndërmjetësimit për vitin 2021 të referuara nga gjykatat dhe prokuroritë themelore. Rastet e referuara nga gjykatat; Rastet penale kanë qenë gjithësej 2232 raste, prej tyre të zgjedhura 1830, të pa zgjidhura 383 në procedurë. Rastet civile, kanë qene gjithësej 887 raste, prej tyre të zgjedhura kanë qenë 642, të pa zgjedhura 222, ne procedurë 23. Totali i 3119.

Rastet e referuara nga prokurorit në vitin 2021 kanë qene 2315, prej tyre janë zgjedhur 1765 raste, të pa zgjedhura 308 raste dhe në punë 240 raste.

Ka vazhduar Lehtësimi i barrierave për mbrojtjen e viktimave të krimit, në veçanti për të mbijetuarit e dhunës me bazë gjinore, përfshirë dhunën në familje;

KGJK-ja ka kodin buxhetor i cili i mbledh të hyrat që realizohen nga kjo lëmi, vlera për vitin 2021, ka qenë mbi **222.000 Euro**, të cilat të hyra raportohen në Thesar dhe në Ministrinë e Drejtësisë.

Sa i përket programit për kompensimin e viktimave, shuma për vitin 2022 ka qene **234.085 Euro**,

KGJK-ja, përkatësisht gjykatat në vazhdimësi bëjnë trajtimin e viktimave të krimit konform detyrimeve ligjore të institucionit përkatës.

Në vitin 2021, 28 viktima kanë përfituar nga programin për kompensimin.

Në periudhën Janar-Gusht 2022, 16 viktima kanë përfituar. Është bërë plotësim-ndryshimi i ligjit për kompensimin e viktimave të krimit dhe është në proces të miratimit në Kuvend. Rrjeti i institucioneve që ofrojnë shërbime për viktimat e krimit informojnë viktimat në të drejtën e tyre në kompensim.

Në vitin 2021 janë pranuar 58 kërkesa për kompensim.

- 28 kërkesa janë refuzuar
- 28 janë aprovuar
- 2 në punë.

Vlera totale e kompensimit ishte **102.554 euro**

- Gjatë periudhës Janar-Gusht 2022 janë refuzuar 15 kërkesa.
- Gjatë periudhës Janar-Gusht 2022 janë aprovuar 16 kërkesa.

Vlera e Kompensimit deri më tani është **54.306.00 euro**

Janë përditësuar informacionet në linkun e web faqes së MD-së. Së bashku me përfaqësuesin e ambasadës së SHBA-së kemi hartuar pano informuese e cila është vendosur në të gjitha institucionet që mund të jenë në kontakt me viktimat e krimit. Në muajin Shkurt 2022 është mbajtur konferenca rajonale për të drejtat e viktimave dhe kompensimin e viktimave të krimit.

Në muajin Mars 2022, janë realizuar sesione informuese me Odën e Avokatëve për ligjin e kompensimit të viktimave të krimit. Po ashtu janë organizuar sesione online me zyrat për mbrojtjen e viktimave të krimit ku janë diskutuar sfidat, vështirësit dhe arritjet në fushën e kompensimit të viktimave të krimit.

Organet e sigurisë (Policia e Kosovës), ka në përdorim kartelën e viktimave ku viktimat njoftohen me disa informata qysh nga momenti i hapjes së rastit dhe për viktimat e dhunës në familje, dhe viktimat tjera të cilat kanë të drejtë kompensimi sipas legjislacionit në fuqi njoftohen çdo herë nga zyrtarët policor. Në kartelën elektronike figuron edhe pika për njoftimin e viktimës së krimit për të drejtën e kompensimit sipas ligjit.

Ka vazhduar Realizimi i të drejtave pronësore dhe trashëgimore të grave, të drejtave pronësore të komuniteteve dhe të PZH-ve. Sipas të dhënave të siguruara nga të gjitha Drejtorit Rajonale të Policisë gjatë vitit 2021 në 8 raste janë realizuar të drejtat pronësore.

Policia e Kosovës, ka asistuar organet përgjegjëse në: 25 raste janë ku janë zbatuar urdhëratë për dëbim; 26 Raste dëbim i uzurpuesve dhe 2 Raste janë në prokurori.

Sipas informacioneve të siguruara nga MAPL, Në emër të dy bashkëshortëve në 25 komuna janë të regjistruar 3380 prona ndërsa në 13 komuna (Vushtrri, Ranillug, Deçan, Pejë, Leposaviq, Shtërpçë, Mitrovicë e Veriut, Mitrovicë Jugore, Partesh, Zveçan, Hani Elezit, Zubin Potok, Graçanicë) nuk janë ofru informacione.

MAPL, lidhur me zbatimin e të drejtave pronësore të grave në 26 komuna kanë ndërmarr veprime me qëllim të rritjes së ndërgjegjësimit dhe përmirësimit për të drejtat pronësore të grave: janë zhvilluar aktivitete me gratë e viseve rurale, lirimi i grave nga taksat komunale për regjistrimin e pronës së përbashkët, takime me grupe të grave dhe punëtori, janë shpërndarë postera dhe fletushka, janë vendosur postera nëpër vende të frekuentuara, janë organizuar fushata ndërgjegjësuere lidhur me Udhëzimin Administrativ (QRK) Nr. 02/2020 për masat e veçanta për regjistrimin e pronës së paluajtshme të përbashkët në emër të të dy bashkëshortëve kurse në 12 komuna (Gjakova, Zubin Potok, Shtime, Suhareka, Obiliq, Shtërpçë, Peja, Mitrovica e Veriut, Istog, Mitrovica e Jugut, Zveçan, Hani Elezit) nuk janë ndërmarr veprime.

Në Shtojcën 1- Në matricë , në mënyrë të detajuar dhe përshkruese është prezantuar statusi i zbatimit të aktiviteteve të parapara në kuadër të Objektivit Staregjik 4 ;

Në kuadër të Objektivit Staregjik 4 –janë paraparë 5 Nën-objektiva strategjike me gjithësejt 29 aktivitete. Statusi i zbatimit të aktiviteteve është si në vijim:

Të zbatuara plotësisht : 16 (gjashtëmbëdhjet)

Të zbatuar pjesërisht apo në zbatim e sipër: 10 (dymbëdhjet)

Aktiviteti nuk është zbatuar dhe nuk ka asnjë zhvillim lidhur me të; 3

Krahas përparimit të arritur në këtë objektiv strategjik, disa sfida të cilat duhet të adresohen në të ardhmen janë:

- Të finalizohet dhe aprovohet nga Qeveria Koncepti dokumenti për realizimin e të drejtave civile, përfshirë të drejtën e palëve në gjykim brenda kohës së arsyeshme.
- Plotësim ndryshimi i Ligjit për Ndihmë Juridike Falas ka rritur gamën e përfituesve të ndihmës juridike falas, e që njëkohësisht rritet edhe nevoja për buxhet shtesë. Duke pasur parasysh se buxheti aktual i ndarë për ANJF është i ulët, me zgjerimin e gamës së përfituesve të ndihmës juridike falas do të hasim në vështirësi në zbatimin e Ligjit për Ndihmë Juridike Falas në rast se nuk kemi përkrahje buxhetore.
- Kërkesa buxhetore e ANJF-së për të hapur Zyrrat Mobile edhe në 6 komuna nuk ka hasur ende në përkrahje.
- Të vazhdohet me fushatë vetëdijuese lidhur me informimin e qytetrave lidhur me të drejtat e tyre për qasje në sistemin e drejtësisë, ndërmjetsimin, ndihmën juridike falas etj.
- Realizimi i të drejtave pronësore dhe trashëgimore të grave, të drejtave pronësore të komuniteteve dhe të PZH-ve.
- Të sigurohet buxhet adekuat për kompensimin e viktimave të krimit.
- Të aprovohet ligji për kompensimin e viktimave të krimit.
- Të organizohen programe sistematike të trajnimit për zyrtarët e sundimit të ligjit.

1.1 Rreziqet/Sfidat dhe masat lehtësuese

Edhe ky raport rrjedhimisht thekson nevojën për përmirësimin e kapaciteteve ligjore institucionale dhe të politikave në fushat e të drejtave të njeriut. Koordinimi ndërinstitucional në aspektin e hartimit dhe egzekutimit të politikave publike duhet të merr kujdes dhe vëmendje më të shtuar, sidomos nga vendimmarrësit.

Ministritë dhe komunat duhet të jenë më pro-active në realizimin e aktiviteteve të cila janë paraparë në Planin e Veprimit (2021-2023) për zbatimin e Programit për Mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore (2021-2025), e të cilat janë me rëndësi jetike për qytetarët e vendit.

Sfidat që duhet të vazhdohet të mbesin të veçuara janë:

- Zbatimi I pakos së ligjeve për të drejtat e njeriut, e me theks të veçantë zbatimi I Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminim mbetet sfidë.
- Zbatimi I Ligjit Nr. 03/L-019 për Aftësimin, Riaftësimin Profesional dhe Punësimin e Personave me Aftësi të Kufizuara,
- Ende nuk ka pëfunduar hartimi I Ligjit gjithëpërfshirë për personat me aftësi të kufizuara.
- Fuqizimi dhe funksionalizimi I mekanizmave institucional për mbrojtjen nga Diskriminimi në Ministri dhe Komuna.
- Ligji për Sigurimin Shëndetsorë ende nuk është finalizuar.
- Ende qytetarët e Republikës nuk gëzojnë sigurim shëndetsorë.
- Kërkesa buxhetore e ANJF-së për të hapur Zyrat Mobile edhe në 6 komuna nuk ka hasur ende në përkrahje.
- Ende nuk është caktuar formula për grantin specifik për shërbime sociale dhe familjare.
- Përkushtimin afatgjatë i Qeverisë për të garantuar zbatimin e masave të parapara në kuadër të Programit për mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore.

Parandalimi dhe eliminimi i pengesave për mos- zbatim të Programit për të Drejtat e Njeriut dhe Liritë themelore duhet të fokusohet te:

- Grupi Koordinues Ndërinstitucional për të drejtat e njeriut të demonstroi rol më proaktiv në monitorimin e zbatimit të këtij programi dhe planit të veprimit për zbatimin e tij, duke kërkuar llogaridhënje institucionale lidhur me progestin dhe sfidat karshi zbatimit të tij.
- Një linjë e veçantë e buxhetit apo buxhet shtesë të parashihet për Agjensionin për Ndihmë Juridike Falas, me qëllim të shtrirjes dhe mbulimit të ndihmes juridike falas për tërë vendin.
- Të themelohet Njësia Qendrore për përkthim dhe harmonizim të legjisllacionit drejt një legjisllacioni të harmonizuar shumëgjuhësh.
- Të aprovohet Ligji për Sigurimin Shëndetsorë, I cili do të pasonte me hapat tjerë drejtë sigurimit të kushteve për ofrimin e sigurimit shëndetsorë për qytetarët e vendit.
- Të ndërtohet Qendra rehabilituese për personat në varësi të substancave narkotike.
- Qeveria të rritë numrin e inspektorve, sidomos të rritet numri i femrave inspektore.
- Të krijohet granti specifik për shërbime sociale dhe familjare.

- Të finalizohet dhe aprovohet Ligji gjithëpërfshirës për personat me aftësi të kufizuara.
- Hartimi dhe zbatimi i planeve për mbrojtjen e mjedisit dhe cilësië e ajrit, në nivel lokal të qeverisjes.
- Të përmirësohet bashkëpunimi dhe ndërveprimi institucional ndërmjet nivelit qendror dhe lokal të qeverisjes në aspektin e hartimit dhe egzekutimit të politikave publike
- Institucionet ti japin prioritet zbatimit të drejtave të punëtorve në sektorin publik dhe privat në përputhje me legjislacionin e fuqi dhe standardet ndërkombëtare.
- Qeveria dhe të gjitha institucionet përgjegjëse të ndajnë burime financiare për realizimin e aktiviteteve për të cilat janë përgjegjëse.

1.2 Përfundimet

Programi për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive theelore të njeriut (2021-2025) u miratua në tetor të vitit 2021, me Plan të detajuar të Veprimit për periudhën (2021-2023). Ky është një dokument që e konfirmon përkushtimin e Qeverisë së Kosovës për zhvillimin socio-ekonomik të bazuar mbi largimin e pengesave ndaj përmbushjes së të drejtave dhe lirive themelore, përfshirë atyre ekonomike, që do të ndihmojnë qytetarin të punojë, konsumojë dhe të jetojë me dinjitet e në paqe. Mbi supet e Republikës qëndron përgjegjësi e madhe: të sigurojë respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, duke respektuar standardet e mishëruara në konventa ndërkombëtare e atyre brenda praktikës së Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Përmes Programit, Qeveria e Kosovës do t'i përmbushë detyrimet pozitive që dalin nga njohja e çdo të drejte universale të njeriut, në mënyrë të barabartë dhe pa diskriminim. Brenda këtij kuadri të gjithë personave u jepet mundësia të gëzojnë të drejtat e tyre, përderisa gëzimi i tyre nuk cenon të drejtat e të tjerëve. Në mbrojtjen e të drejtave të njeriut, rekomandimet e Institucionit të Avokatit të Popullit si një mekanizëm i pavarur për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut, Komisionit Evropian, OJQ-ve vendore dhe mekanizmave ndërkombëtarë dhe rajonal për të drejtat e njeriut do të merren parasysh, dhe të njëjtat do të zbatohen nga ana e institucioneve kompetente konform Kushtetutës dhe legjislacionit në fuqi.

Katër objektivat strategjike në kuadër të Programit për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive theelore të njeriut (2021-2025) i pasqyrojnë prioritetet për një shoqëri gjithëpërfshirëse, të barabartë dhe padiskriminim, e të cilat suhohen të arrihen përmes objektivave në vijim:

Ato janë:

- ✚ **Përmirësimi i qeverisjes, transparencës, koordinimit institucional dhe i llogaridhënies brenda institucioneve publike për të realizuar më tej të drejtat e njeriut;**
- ✚ **Mbrojtja dhe promovimi i të drejtave të njeriut;**
- ✚ **Sigurimi i jetës së shëndetshme dhe promovimi i mirëqenies për të gjithë;**
- ✚ **Lehtësimi i Qasjes në Sistemin e Drejtësisë.**

Është me rëndësi që të theksohet se Zyra për Qeverisje të Mirë është mekanizmi kryesor Koordinues për monitorimin e zbatimit të Programit për të Drejtat e Njeriut dhe Liritë themelore.

Programi është duke u zbatuar mirë, me disa vonesa të vogla, gjithësesi ka vend për përmirësim dhe zhvillim tutuje të procesit. ZQM/ZKM-ja, përveq rolit Koordinues dhe momitorues ka qenë maksimalisht e angazhuar në zbatimin e disa aktiviteteve të parapara në kuadër të planit të veprimit. Në total, në Program janë planifikuar 124 aktivitete. Prej tyre 74 aktivitete janë zbatuar, 34 të zbatuara pjesërisht apo në zbatim e sipër si dhe 16 nuk janë zbatuar.

Po ashtu, duhet të theksohet që ka pas aktivitete të zhvilluara të cilat I kanë tejkaluar masat e planifikimit, jashtë saj që ka qenë e planifikuar në dokument.si p.sh. Është themeluar Ekipin ndërinstytucional për nxitjen dhe promovimin e punësimit për komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian në Republikën e Kosovës, është lansuar dhe funksionalizuar Plaftorma Kombëtare për raportimin e rasteve të diskriminit për komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian në Republikën e Kosovës, është hartuar Kalendar i aktiviteteve për vitin 2022-Vit i personave me aftësi të kufizuara etj.

Përparimi kryesor është arritur në **Objektivin Strategjik 1 si dhe Objektivin Strategjik 2**. Fokusi I angazhimeve të Institucioneve në nivelin qendror dhe local të qeverisjes duhet të orientohet te Objektiva Strategjike 3 dhe Objektiva Strategjike 4. Zyra për Qeverisje të Mirë/Zyra e Kryeministrit në bashkëpunim me institucionet e tjera relevanter e ka finalizuar këtë raport I cili përfshinë periudhën e vlerësimit për vitin (2021-2022), duke prezantuar progresin si dhe sfidat gjatë zbatimit të Planit të Veprimit (2021-2023) për Programin për Mbrojtjen dhe Promovimin e të Drejtave dhe Lirive Themelore.

1.3 Disa praj arritjeve më të rëndësishme gjatë kohës së raportimit janë si në vijim:

- Është themeluar dhe funksionalizuar Gupi Koordinues Ndërinstytucional për të Drejtat e Njeriut
- Është ri-funksionalizuar Këshilli për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara. Këshilli vepron si organ këshillëdhënës dhe orientues për përcaktimin e prioriteteve dhe politikave ne fushën e Atësisë se Kufizuar (këta dy mekanizma kryesohen nga Znj.Emilija Rexhepi-Zëvendëskryeministre për për Çështje të Pakicave dhe Drejtat e Njeriut) .
- Është funksionalizuar Komitetit Ndërmintor për të Drejta të Fëmijëve, kryesuar nga kryeministri i Republikës së Kosovës, Albin Kurti.
- Është themeluar Ekipi ndërinstytucional për nxitjen dhe promovimin e punësimit për komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian në Republikën e Kosovës,
- Është lansuar dhe funksionalizuar Plaftorma Kombëtare për raportimin e rasteve të diskriminimit për komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian në Republikën e Kosovës.
- Është hartuar Korniza e Treguesve Kombëtar për të Drejtat e Njeriut.
- Është hartuar Korniza e treguesve për monitorimin e zbatimit të Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminimi.
- Është hartuar Udhëzuesi për zbatimin e Plotikës kundër ngacmimit seksual në organet e Administratës Publike.
- Është hartuar Kalendar i aktiviteteve për vitin 2022-Vit i personave me aftësi të kufizuara.
- Është hartuar e publikuar Raporti i progresit për të Drejtat e Njeriut për Vitin 2021.
- Është hartuar e publikuar Raporti për Zbatimin e Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminimi.

- Është hartuar e publikuar Raporti për Zbatimin e Ligjit për Mbrojen e Fëmijëve
- Është hartuar Koorniza e Indikatorëve për monitorimin e zbatimit të Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminimi

Shtojca

Programi për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut po zbatohet në linjë me Planin e Veprimit. Gjegjësisht, Programi i ka: katër objektiva strategjike, 16 objektiva specifike, 33 tregues dhe 124 veprime të ndryshme. Më poshtë në këtë raport, është paraqitur përparimi i zbatimit të Programit dhe Planit të Veprimit për vitin (2021-2022).

Janë përdorur të gjitha të dhënat në dispozicion nga Zyra për Qeverisje të Mirë/Zyra e Kryeministrit, ministritë, komunat dhe institucionet e tjera të mbledhura përmes ueb faqeve dhe komunikimeve të drejtpërdrejta me e-mail.

OBJEKTIVA STRATEGJIKE janë IV

- 16 OBJEKTIVA SPECIFIKE
- 124 AKTIVITETE/
- 33 TREGUES

1. OBJEKTIVA STRATEGJIKE I

- 04 Objektiva Specifike
- 20 Aktivitete

2. OBJEKTIVA STRATEGJIKE II

- 03 Objektiva Specifike
- 38 Aktivitete

3. OBJEKTIVA STRATEGJIKE III

- 04 Objektiva Specifike
- 37 Aktivitete

4. OBJEKTIVA STRATEGJIKE IV

- 05 Objektiva Specifike
- 29 Aktivitete

- 09 Aktivitete – kanë qenë të planifikuara për vitin 2021
- 37 Aktivitetet – kanë qenë të planifikuara për vitet 2021-2022
- 78 Aktivitete – kanë qenë të planifikuara në vazhdimësi për vitet 2021-2023

Përmbledhja e nivelit të zbatimit është si në vijim:

Objektivat Strategjike	Veprimet e planifikuara për vitin 2021-2022	Statusi i zbatimit të veprimeve në vitin 2021-2022
1. Përmirësimi i qeverisjes, transparencës, koordinimit institucional dhe i llogaridhënies brenda institucioneve publike për të realizuar më tej të drejtat e njeriut;	20 aktivitete të planifikuara	të zbatuara (15 janë të zbatuara), në zbatim e sipër (5 janë në zbatim e sipër) të pa zbatuar (0 e pazbatuar)
2. Mbrojtja dhe promovimi i të drejtave të njeriut;	38 aktivitetet të planifikuara	të zbatuara (30 janë të zbatuara) në zbatim e sipër (7 janë në zbatim e sipër) të pa zbatuar (1 të pazbatuara)
3. Sigurimi i jetës së shëndetshme dhe promovimi i mirëqenies për të gjithë;	37 aktivitetet të planifikuara	të zbatuara (13 janë të zbatuara) në zbatim e sipër (12 janë në zbatim e sipër) të pa zbatuar (12 të pazbatuara)
4. Lehtësimi i Qasjes në Sistemin e Drejtësisë.	29 aktivitetet	të zbatuara (16 janë të zbatuara) në zbatim e sipër (10 në zbatim e sipër) të pa zbatuar (3 të pazbatuara)
Totali	124 aktivitete kanë qenë të planifikuara në total	- të zbatuara (74 të zbatuara) - në zbatim e sipër (34 në zbatim e sipër) - të pa zbatuara (16 të pazbatuara)